Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

27. března 2025*

„Nesplnění povinnosti státem – Čištění městských odpadních vod – Směrnice 91/271/EHS – Články 4, 5 a 10 – Znečištění citlivých oblastí – Čistírny městských odpadních vod – Rozsudek Soudního dvora, kterým se určuje nesplnění povinnosti – Nesplnění povinností vyplývajících z rozsudku – Článek 260 odstavec 2 SFEU – Peněžité sankce – Penále – Paušální částka“

Ve věci C-515/23,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti podaná na základě čl. 260 odst. 2 SFEU dne 10. srpna 2023,

Evropská komise, zástupci: G. Gattinara a E. Sanfrutos Cano, jako zmocněnci,

žalobkyně,

proti

Italské republice, zástupci: G. Palmieri, jako zmocněnkyně, ve spolupráci s: M. Di Benedetto, M. Russo a F. Severi, avvocati dello Stato,

žalované,

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení: A. Kumin, předseda senátu, F. Biltgen (zpravodaj), předseda prvního senátu, a I. Ziemele, soudkyně,

generální advokátka: T. Ćapeta,

za soudní kancelář: G. Chiapponi, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 13. listopadu 2024,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: italština.

Rozsudek

1 Evropská komise se svou žalobou domáhá, aby Soudní dvůr:

– určil, že Italská republika tím, že nepřijala všechna opatření, opatření nezbytná ke splnění povinností vyplývajících z rozsudku ze dne 10. dubna 2014, Komise v. Itálie (C-85/13, dále jen „rozsudek C-85/13“, EU:C:2014:251), nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 260 odst. 1 SFEU;

– uložil Italské republice, aby zaplatila Komisi denní penále ve výši 122 760 eur s případným snížením vyplývajícím z navrženého vzorce postupného snižování za každý den prodlení s plněním povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13, a to ode dne vynesení rozsudku v projednávané věci až do dne splnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13;

– uložil Italské republice, aby zaplatila Komisi denní paušální částku ve výši 13 640 eur s případným snížením vyplývajícím z navrženého vzorce postupného snižování v celkové výši nejméně 9 548 000 eur ode dne vynesení rozsudku C-85/13 až do dne vynesení rozsudku v projednávané věci, nebo do dne splnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13, pokud k tomuto splnění povinností dojde dříve než k vynesení rozsudku v projednávané věci, a

– uložil Italské republice náhradu nákladů řízení.

Právní rámec

2 Článek 1 směrnice Rady 91/271/EHS ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod (Úř. věst. 1991, L 135, s. 40; Zvl. vyd. 15/02, s. 26) ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1137/2008 ze dne 22. října 2008 (Úř. věst. 2008, L 311, s. 1) stanoví:

„Tato směrnice se týká odvádění, čištění a vypouštění městských odpadních vod a čištění a vypouštění odpadních vod z určitých průmyslových odvětví.

Cílem této směrnice je ochrana životního prostředí před nepříznivými účinky vypouštění výše uvedených odpadních vod.“

3 Článek 2 této směrnice stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

1. ‚městskými odpadními vodami‘ splašky nebo směs splašků, průmyslových odpadních vod nebo dešťových vod;

2. ‚splašky‘ odpadní vody ze sídel a služeb, které vznikají převážně jako produkt lidského metabolismu a činností v domácnosti;

[…]

4. ‚aglomerací‘ oblast, v níž jsou obyvatelé a popřípadě i hospodářské činnosti natolik soustředěny, že městské odpadní vody jsou shromažďovány a odváděny do městské čistírny odpadních vod nebo do společného místa vypouštění;

5. ‚stokovou soustavou‘: kanalizační systém shromažďující a odvádějící městské odpadní vody;

6. ‚1 PE (populačním ekvivalentem)‘ zatížení vyjádřené jako produkce organického biologicky odbouratelného znečištění, která odpovídá pětidenní biochemické spotřebě kyslíku (BSK5) 60 g O2/den;

[…]

8. ‚sekundárním čištěním‘ čištění městských odpadních vod postupem obvykle zahrnujícím biologické čištění s dosazováním nebo jiný postup, který vyhovuje požadavkům uvedeným v tabulce 1 přílohy I;

9. ‚přiměřeným čištěním‘ čištění městských odpadních vod jakýmkoli postupem nebo způsobem zneškodňování, který zajistí, že po jejich vypuštění vyhoví recipient jakostním cílům a příslušným ustanovením této směrnice nebo jiných směrnic Společenství;

[…]“

4 Článek 3 uvedené směrnice stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby byly všechny aglomerace vybaveny stokovými soustavami městských odpadních vod, a to nejpozději do:

– 31. prosince 2000 u aglomerací s populačním ekvivalentem vyšším než 15 000 PE,

– 31. prosince 2005 u aglomerací s populačním ekvivalentem v rozmezí 2 000 až 15 000 PE.

Členské státy zajistí, aby aglomerace s populačním ekvivalentem vyšším než 10 000 PE, jejichž městské odpadní vody jsou vypouštěny do recipientů považovaných podle článku 5 za ‚citlivé oblasti‘, byly vybaveny stokovými soustavami nejpozději do 31. prosince 1998.

Pokud není vybudování stokové soustavy vhodné buď proto, že by nepřineslo životnímu prostředí žádný užitek, nebo proto, že by si vyžádalo příliš vysoké finanční náklady, použijí se individuální nebo jiné vyhovující systémy, které zajistí stejnou úroveň ochrany životního prostředí.

2. Stokové soustavy podle odstavce 1 musí vyhovovat požadavkům přílohy I A. […]“

5 Článek 4 téže směrnice zní:

„1. Členské státy zajistí, aby městské odpadní vody odváděné stokovými soustavami byly před vypuštěním podrobeny sekundárnímu čištění nebo jinému rovnocennému čištění, a to nejpozději do:

– 31. prosince 2000 u všech vypouštění z aglomerací s populačním ekvivalentem vyšším než 15 000 PE,

– 31. prosince 2005 u všech vypouštění z aglomerací s populačním ekvivalentem v rozmezí 10 000 až 15 000 PE,

– 31. prosince 2005 u všech vypouštění do sladkých vod a do ústí řek z aglomerací s populačním ekvivalentem v rozmezí 2 000 až 10 000 PE.

[…]

3. Vypouštění z čistíren městských odpadních vod podle odstavců 1 a 2 musí vyhovovat požadavkům uvedeným v příloze I B. […]

[…]“

6 Článek 5 odst. 1 až 5 směrnice 91/271 stanoví:

„1. Pro účely odstavce 2 vymezí členské státy do 31. prosince 1993 citlivé oblasti podle kritérií uvedených v příloze II.

2. Členské státy zajistí, aby městské odpadní vody odváděné stokovými soustavami byly před vypuštěním do citlivých oblastí čištěny podle přísnějších požadavků, než jaké jsou popsány v článku 4, a to nejpozději do 31. prosince 1998 u všech vypouštění z aglomerací s populačním ekvivalentem vyšším než 10 000 PE.

3. Vypouštění z čistíren městských odpadních vod popsaných v článku 2 musí vyhovovat příslušným požadavkům přílohy I B. […]

4. Požadavky na jednotlivé čistírny uvedené v odstavcích 2 a 3 nemusejí být uplatněny v citlivých oblastech, kde lze prokázat, že minimální snížení veškerého zatížení vstupujícího do všech čistíren městských odpadních vod v příslušné oblasti dosahuje nejméně 75 % u celkového fosforu a nejméně 75 % u celkového dusíku.

5. Vypouštění z čistíren městských odpadních vod, které se nacházejí v příslušných povodích nad citlivými oblastmi a přispívající ke znečištění těchto oblastí, podléhá ustanovením odstavců 2, 3 a 4.

[…]“

7 Článek 10 této směrnice stanoví:

„Členské státy zajistí, aby byly čistírny městských odpadních vod, stavěné způsobem vyhovujícím požadavkům článků 4, 5, 6 a 7, projektovány, budovány, provozovány a udržovány tak, aby byla zaručena jejich dostatečná účinnost za všech běžných místních klimatických podmínek. Při projektování čistíren se vezmou v úvahu sezonní rozdíly zatížení.“

8 Příloha I uvedené směrnice, nadepsaná „Požadavky na městské odpadní vody“, zní následovně:

„A. Stokové soustavy […]

Stokové soustavy berou v úvahu požadavky čištění odpadních vod.

Projektování, výstavba a udržování stokových soustav se provádí v souladu s nejlepšími technickými znalostmi, nepřináší-li to nadměrné náklady, zejména pokud jde o:

– objem a charakter městských odpadních vod,

– předcházení průsakům,

– omezování znečištění recipientů v důsledku silných dešťů.

B. Vypouštění z čistíren městských odpadních vod do recipientů […]

1. Čistírny městských odpadních vod mají být projektovány nebo upraveny tak, aby před vypuštěním do recipientu bylo možno odebírat reprezentativní vzorky vstupujících odpadních vod a vod vyčištěných.

2. Vypouštění z čistíren městských odpadních vod podrobené čištění podle článků 4 a 5 musí vyhovovat požadavkům uvedeným v tabulce 1.

3. Vypouštění z čistíren městských odpadních vod do citlivých oblastí podléhajících eutrofizaci, jak stanoví příloha II A písm. a), musí navíc vyhovovat požadavkům uvedeným v tabulce 2 této přílohy.

4. Přísnější požadavky, než jaké uvádí tabulka 1 nebo 2, se uplatní v případech, kde se požaduje, aby recipienty vyhovovaly jakýmkoli dalším příslušným směrnicím.

5. Místo vypouštění městských odpadních vod musí být vybráno pokud možno tak, aby minimalizovalo účinky na recipient.

[…]“

Rozsudek C-85/13

9 Rozsudkem C-85/13 Soudní dvůr rozhodl, že Italská republika tím, že nepřijala opatření nezbytná k zajištění toho, aby:

– aglomerace Melegnano, Mortara, Olona Nord, Olona Sud, Robecco sul Naviglio, San Giuliano Milanese Est, Trezzano sul Naviglio a Vigevano (Lombardie) s populačním ekvivalentem vyšším než 10 000 PE, které vypouštějí městské odpadní vody do recipientů považovaných za „citlivé oblasti“ ve smyslu čl. 5 odst. 1 směrnice 91/271, byly vybaveny stokovými soustavami městských odpadních vod v souladu s článkem 3 této směrnice;

– v aglomeracích Pescasseroli (Abruzzo), Cormons, Gradisca d’Isonzo, Grado (Furlánsko-Julské Benátsko), Broni, Calco, Casteggio, Melegnano, Mortara, Orzinuovi, Rozzano, Trezzano sul Naviglio, Valle San Martino, Vigevano (Lombardie), Pesaro, Urbino (Marche), Alta Val Susa (Piemont), Nuoro (Sardinie), Castellammare del Golfo I, Cinisi, Terrasini (Sicílie), Courmayeur (Valle d’Aosta) a Thiene (Benátsko) s populačním ekvivalentem vyšším než 10 000 PE byly městské odpadní vody odváděné stokovými soustavami před vypuštěním podrobeny sekundárnímu čištění nebo jinému rovnocennému čištění v souladu s článkem 4 směrnice 91/271;

– v aglomeracích Pescasseroli (Abruzzo), Aviano Capoluogo, Cividale del Friuli, Codroipo/Sedegliano/Flaibano, Cormons, Gradisca d’Isonzo, Grado, Latisana Capoluogo, Pordenone/Porcia/Roveredo/Cordenons, Sacile, Udine (Furlánsko-Julské Benátsko), Frosinone (Lazio), Francavilla Fontana, Trinitapoli (Apulie), Dorgali, Nuoro, ZIR Villacidro (Sardinie), jakož i Castellammare del Golfo I, Cinisi, Partinico, Terrasini a Trappeto (Sicílie)

s populačním ekvivalentem vyšším než 10 000 PE, které vypouštějí do recipientů považovaných za „citlivé oblasti“ ve smyslu směrnice 91/271 městské odpadní vody odváděné stokovými soustavami, byly tyto vody před vypuštěním čištěny podle přísnějších požadavků, než je sekundární nebo jiné rovnocenné čištění, a to v souladu s článkem 5 uvedené směrnice, a

– byly čistírny městských odpadních vod stavěné způsobem vyhovujícím požadavkům článků 4 až 7 směrnice 91/271 projektovány, budovány, provozovány a udržovány tak, aby byla zaručena jejich dostatečná účinnost za všech běžných místních klimatických podmínek a aby se při projektování čistíren vzaly v úvahu sezónní rozdíly zatížení v aglomeracích Pescasseroli (Abruzzo), Aviano Capoluogo, Cividale del Friuli, Codroipo/Sedegliano/Flaibano, Cormons, Gradisca d’Isonzo, Grado, Latisana Capoluogo, Pordenone/Porcia/Roveredo/Cordenons, Sacile, Udine (Furlánsko-Julské Benátsko), Frosinone (Lazio), Broni, Calco, Casteggio, Melegnano, Mortara, Orzinuovi, Rozzano, Trezzano sul Naviglio, Valle San Martino, Vigevano (Lombardie), Pesaro, Urbino (Marche), Alta Val Susa (Piemont), Francavilla Fontana, Trinitapoli (Apulie), Dorgali, Nuoro, ZIR Villacidro (Sardinie), Castellammare del Golfo I, Cinisi, Partinico, Terrasini, Trappeto (Sicílie), Courmayeur (Údolí Aosty) a Thiene (Benátsko),

nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 3 nebo článku 4 nebo článku 5, jakož i článku 10 směrnice 91/271.

Postup před zahájením soudního řízení a řízení před Soudním dvorem

10 Za účelem kontroly splnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13 požádala Komise dopisem ze dne 12. května 2014 Italskou republiku o informace o opatřeních přijatých za tímto účelem. Ve dnech 15. ledna a 15. října 2015, jakož i dne 31. ledna 2017 vyzval tento orgán uvedený členský stát, aby poskytl aktuální informace o pokroku dosaženém při uvádění aglomerací, na které se vztahuje uvedený rozsudek, do souladu s tímto rozsudkem, a předložil vlastní posouzení situace aglomerací, které italské orgány prohlásily za uvedené do souladu.

11 Dopisy z 15. a 25. července 2014, 20. února, 19. března, 22. září a 23. listopadu 2015, 2. března, 23. září a 30. září 2016, 12. ledna, 27. února, 24. května a 27. července 2017, jakož i 18. ledna 2018 poskytla Italská republika Komisi informace o přijatých opatřeních a o jejich realizaci.

12 Vzhledem k tomu, že Komise měla za to, že Italská republika splnila povinnosti vyplývající z rozsudku C-85/13 pouze částečně, zaslala jí dne 18. května 2018 formální upozornění podle čl. 260 odst. 2 SFEU týkající se čtrnácti aglomerací uvedených v tomto rozsudku, které stále nesplňovaly požadavky vyplývající ze směrnice 91/271, a vyzvala tento členský stát, aby předložil vyjádření ve lhůtě dvou měsíců ode dne obdržení tohoto upozornění.

13 Italská republika na uvedené upozornění odpověděla dopisem dne 12. července 2018. Následně tento členský stát zaslal Komisi několik sdělení a nót obsahujících zejména pololetní aktualizace stavu plnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13.

14 Vzhledem k tomu, že Komise měla s přihlédnutím k předloženým informacím za to, že Italská republika stále nesplnila všechny povinnosti vyplývající z rozsudku C-85/13 s ohledem na přetrvávající nesoulad pěti aglomerací, na které se tento rozsudek vztahuje, a sice Castellammare del Golfo I, Cinisi, Terrasini, Trappeto (Sicílie) a Courmayeur (Valle d’Aosta), devět let po vyhlášení uvedeného rozsudku a více než dvacet let po uplynutí lhůt pro dosažení souladu stanovených v článcích 4 a 5 směrnice 91/271, rozhodla se podat projednávanou žalobu.

K žalobě

K nesplnění povinností

Argumentace účastnic řízení

15 Komise Italské republice vytýká, že nepřijala veškerá opatření nezbytná ke splnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13, neboť po uplynutí lhůty stanovené ve formálním upozornění, tedy dne 18. července 2018, ale také dne 30. června 2023, kdy byla provedena poslední aktualizace stavu plnění povinností vyplývajících z uvedeného rozsudku, kterou tento členský stát zaslal tomuto orgánu a která se týká pěti aglomerací, na něž se vztahuje projednávaná žaloba, a sice Castellammare del Golfo I, Cinisi, Terrasini, Trappeto (Sicílie) a Courmayeur (Valle d'Aosta) s populačním ekvivalentem vyšším než 10 000 PE, nebyly dosud splněny povinnosti vyplývající z článků 4, 5 a 10 směrnice 91/271.

16 Komise zaprvé tvrdí, že z posouzení odpovědí poskytnutých Italskou republikou na formální upozornění vyplývá, že tento členský stát ke dni rozhodnému pro účely tohoto řízení, tedy k 18. červenci 2018, dosud nepřijal veškerá opatření nezbytná k zajištění toho, aby ve čtyřech z pěti aglomerací, kterých se tato žaloba týká, a sice Castellammare del Golfo I, Cinisi, Terrasini a Courmayeur, s populačním ekvivalentem vyšším než 10 000 PE, byly městské odpadní vody odváděné stokovými soustavami před vypuštěním podrobeny sekundárnímu čištění nebo jinému rovnocennému čištění v souladu s článkem 4 směrnice 91/271. Italské orgány ostatně v průběhu postupu před zahájením soudního řízení připustily, že k porušování tohoto článku stále dochází.

17 Komise zadruhé tvrdí, že s ohledem na odpovědi poskytnuté Italskou republikou na formální upozornění tento členský stát ke dni uvedenému v předchozím bodě stále nepřijal veškerá opatření nezbytná k zajištění toho, aby ve čtyřech z pěti aglomerací, kterých se tato žaloba týká, a sice Castellammare del Golfo I, Cinisi, Terrasini a Trappeto, s populačním ekvivalentem vyšším než 10 000 PE, které vypouští do recipientů kvalifikovaných jako „citlivé oblasti", byly městské odpadní vody odváděné stokovými soustavami před vypuštěním podrobeny přísnějšímu čištění než sekundárnímu čištění nebo jinému rovnocennému čištění podle článku 5 směrnice 91/271.

18 Pokud jde konkrétně o aglomeraci Trappeto, Komise upřesňuje, že z odpovědí Italské republiky na formální upozornění a z aktualizací předložených tímto členským státem ohledně stavu plnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13 vyplývá, že situace této aglomerace nebyla k datu rozhodnému pro účely tohoto řízení, a sice 18. července 2018, stále v souladu s článkem 5 směrnice 91/271, což italské orgány připustily i v poslední sdělené aktualizaci ze dne 30. června 2023.

19 Komise v této souvislosti poznamenává, že italské orgány v rámci postupu před zahájením soudního řízení týkajícího se projednávané věci uvedly zatížení odpovídající 7 783 PE produkované v aglomeraci Trappeto, což je nižší zatížení, než jaké předtím uvedly ve své odpovědi na odůvodněné stanovisko podle článku 258 SFEU a které Soudní dvůr převzal v rozsudku C-85/13. Neposkytly však jasné a přesné odůvodnění podložené konkrétními důkazy prokazujícími snížení zatížení. V tomto ohledu má Komise za to, že údaje, které Italská republika předložila v příloze své žalobní odpovědi na podporu tvrzení, že je dáno zatížení odpovídající 8 910 PE produkovanému touto aglomerací, nemohou nahradit absenci důkazů týkajících se minulosti, ale mohou mít účinek až ode dne, kdy byly předloženy, tedy od 18. října 2023.

20 Navíc vzhledem k tomu, že odpadní vody z aglomerace Trappeto jsou vypouštěny do citlivé oblasti s velkým počtem turistů a existují pochybnosti týkající se výkladu údajů poskytnutých italskými orgány, navrhuje Komise, aby byly tyto údaje vykládány tak, že se na aglomeraci nadále vztahují povinnosti vyplývající z článku 5 směrnice 91/271. Takový výklad je podle jejího názoru totiž jediný, který je v souladu s cílem této směrnice, jímž je ochrana životního prostředí před nepříznivými účinky vypouštění odpadních vod.

21 Komise zatřetí připomíná, že porušení článku 4 nebo článku 5 směrnice 91/271 nutně znamená porušení článku 10 této směrnice [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2021, Komise v. Itálie (Stokové soustavy a čištění městských odpadních vod), C-668/19, EU:C:2021:815, body 94 až 96]. Podle názoru Komise je přitom s ohledem na odpovědi poskytnuté Italskou republikou v reakci na formální upozornění a s ohledem na to, že tento členský stát nadále neplní povinnosti vyplývající z článků 4 a 5 této směrnice, třeba konstatovat, že uvedený členský stát ke dni rozhodnému pro účely tohoto řízení, a sice k 18. červenci 2018, stále nepřijal veškerá opatření nezbytná k zajištění toho, aby v pěti aglomeracích, kterých se týká projednávaná žaloba, a sice v Castellammare del Golfo I, v Cinisi, v Terrasini, v Trappetu a v Courmayeuru, byly čistírny městských odpadních vod stavěné způsobem vyhovujícím požadavkům podle článků 4 až 7 uvedené směrnice projektovány, budovány, provozovány a udržovány tak, aby byla zaručena jejich dostatečná účinnost za všech běžných místních klimatických podmínek a aby se při projektování čistíren vzaly v úvahu sezónní rozdíly zatížení, jak vyžaduje článek 10 téže směrnice.

22 Komise z toho vyvozuje, že Italská republika nesplnila všechny povinnosti vyplývající z rozsudku C-85/13, a nesplnila tudíž povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 260 odst. 2 SFEU.

23 Italská republika, aniž zpochybňuje skutkový stav popsaný v žalobě Komise, poukazuje zaprvé na opatření nezbytná k dosažení souladu aglomerací Castellammare del Golfo I, Cinisi a Terrasini s povinnostmi vyplývajícími z článků 4, 5 a 10 směrnice 91/271. Tato opatření podle jejího názoru spočívají ve vybavení aglomerace Castellammare del Golfo I novou podzemní čistírnou, jakož i dále v úpravě a posílení společné čistírny odpadních vod Contrada Ciachea v Carini za účelem čištění odpadních vod aglomerací Cinisi a Terrasini. Harmonogram provedení opatření nezbytných k tomuto účelu, který je uveden v žalobní odpovědi, stanoví, že situace aglomerace Castellammare del Golfo I má být uvedena do souladu s touto směrnicí do července roku 2027 a situace aglomerací Cinisi a Terrasini do března roku 2027.

24 Pokud jde zadruhé o aglomeraci Trappeto, Italská republika namítá, že žalobní důvod vycházející z porušení článku 5 směrnice 91/271 je nepřípustný z důvodu změn zatížení, ke kterým došlo po dni vyhlášení rozsudku C-85/13.

25 Italská republika v tomto ohledu uvádí, že rozsudek C-85/13 a formální upozornění ze dne 18. května 2018 se týkaly pouze aglomerací s populačním ekvivalentem vyšším než 10 000 PE, a tedy se projednávaný spor rovněž týká pouze těchto aglomerací. Ačkoli italské orgány v rámci řízení o nesplnění povinnosti podle článku 258 SFEU oznámily Komisi vyprodukované zatížení vyšší než 10 000 PE pro aglomeraci Trappeto, zpráva Assemblea Territoriale Idrica (Územní vodohospodářské shromáždění, Itálie), připojená k žalobní odpovědi, obsahuje údaj o vyprodukovaném zatížení 8 910 PE pro tuto aglomeraci, vypočteném podle metody spočívající ve vyloučení příspěvku tzv. „rozptýlených“ domů a „izolovaných osad“ z výpočtu zatížení produkovaného uvedenou aglomerací. Z toho podle jejího názoru vyplývá, že tatáž aglomerace, jejíž skutečné vyprodukované zatížení je nižší než 10 000 PE, již nepodléhá povinnostem vyplývajícím ze směrnice 91/271, které byly porušeny v rámci vytýkaných nesplnění povinností.

26 Italská republika dodává, že práce směřující k vybavení aglomerace Trappeto čistírnou odpadních vod, která je způsobilá zajistit dodržování mezních hodnot emisí stanovených v článcích 4 a 5 směrnice 91/271, byly dokončeny a že ke dni podání její žalobní odpovědi probíhaly statické a technicko-funkční zkoušky. Tento členský stát přikládá k této žalobní odpovědi pololetní analýzy odběru vzorků provedené v období od dubna do září roku 2023 jako důkaz řádného fungování této čistírny odpadních vod.

27 Pokud jde zatřetí o aglomeraci Courmayeur, Italská republika upřesňuje, že by tato aglomerace měla být považována za aglomeraci „fyzicky“ splňující povinnosti vyplývající z článků 4 a 10 směrnice 91/271 nejpozději 31. prosince 2023. Kromě toho tento členský stát odkazuje na údaje, které již sdělil Komisi dne 31. července 2020 v rámci postupu před zahájením soudního řízení, a na nové údaje obsažené ve své žalobní odpovědi, aby prokázal, že nesplnění povinností vyplývajících z článku 4 této směrnice se netýká celého zatížení produkovaného uvedenou aglomerací, tedy 60 000 PE, ale pouze 37 200 PE, neboť zbývajících 22 800 PE již bylo správným způsobem vyčištěno čistírnou v La Salle, tj. v obci, která spadá do aglomerace Courmayeur. Uvedený členský stát dodává, že po dokončení prací na úsecích kanalizace, které mají odvádět odpadní vody vypouštěné obcí Courmayeur do čistírny La Salle, bude ještě muset Komisi zaslat osvědčení o dokončení prací a analýzu vypouštěných vod, aby prokázal řádné fungování této čistírny.

28 Komise má v replice stran aglomerace Courmayeur za to, že zaprvé údaje sdělené Italskou republikou v její žalobní odpovědi nejsou dostatečně spolehlivé s ohledem na rozsah chyb, které vykazují, zadruhé že tyto údaje nemohou mít vliv na navrhovaný vzorec snížení pro výpočet denního penále, neboť pro tento účel je relevantní soulad aglomerace jako celku, a zatřetí že italské orgány samy uznávají, že jde o údaje proměnlivé, a nikoli konečné povahy.

29 Italská republika v duplice uvádí, že byla přijata nová opatření k urychlení splnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13. Tento členský stát v tomto ohledu poukazuje na legislativní nařízení č. 181 ze dne 9. prosince 2023, které bylo změněno zákonem č. 11 ze dne 2. února 2024 (GURI č. 31 ze dne 7. února 2024), které doplňuje pravomoci ústředního zmocněnce pro realizaci opatření týkajících se městských odpadních vod, který byl pověřen zajištěním plněním povinností vyplývajících z uvedeného rozsudku. Tyto přijaté předpisy reagují na hlavní překážky, s nimiž se zmocněnec setkal a které zpomalily provádění těchto opatření.

30 Uvedený členský stát kromě toho poskytuje další informace o předpokládaném vývoji situace v pěti aglomeracích, kterých se týká žaloba Komise.

31 Zaprvé uvádí, že s cílem podnítit a urychlit vypracování a provedení opatření nezbytných ke splnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13 zmocněnec přijal u dosud nezadaných veřejných zakázek opatření ke zrychlení, která by měla umožnit uvést aglomeraci Castellammare del Golfo I do souladu se směrnicí 91/271 v prosinci roku 2026, a dále urychlit přibližně o šest měsíců dokončení prací plánovaných pro aglomerace Cinisi a Terrasini.

32 Zadruhé uvádí, že pokud jde o aglomeraci Trappeto, práce na úpravě a posílení její čistírny provedené za účelem nápravy porušení unijního práva byly dokončeny a správa čistírny byla dne 22. prosince 2023 předána společnosti AMAP SpA, správci integrované vodohospodářské služby Ambito Territoriale Ottimale (ATO) di Palermo (Optimální územní oblast Palermo, Itálie). Italská republika v duplice předkládá výsledky protokolů o zkouškách provedených v čistírně v aglomeraci Trappeto v období od 23. června do 15. prosince roku 2023, z nichž vyplývá, že tato čistírna nyní zaručuje dodržování mezních hodnot emisí stanovených směrnicí 91/271 pro vypouštění městských odpadních vod do recipientů považovaných za citlivé oblasti.

33 Zatřetí uvádí, že pokud jde o aglomeraci Courmayeur, byly v prosinci 2023 dokončeny práce na stokové soustavě a připojení této aglomerace, což umožnilo dokončit její stokovou soustavu. Podle analýz provedených v lednu roku 2024, které byly přiloženy k duplice, se čistírna odpadních vod v uvedené aglomeraci, která nyní přijímá veškeré odpadní vody z této aglomerace, ukázala jako účinná při čištění vody z posledních připojených kanalizací a splňuje mezní hodnoty emisí stanovené směrnicí 91/271 pro vypouštění městských odpadních vod do citlivých oblastí. V důsledku toho je podle jejího názoru aglomerace Courmayeur v souladu s touto směrnicí nejen z hlediska fyzického zhotovení, a to díky dokončení a připojení stokových soustav k čistírně odpadních vod v La Salle, ale rovněž z funkčního hlediska a z hlediska účinnosti čištění. Má tedy za to, že tato aglomerace má být z předmětu žaloby vyloučena.

Posouzení Soudního dvora

34 V článku 260 odst. 2 SFEU je stanoveno, že má-li Komise za to, že dotyčný členský stát nepřijal opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora, může předložit věc Soudnímu dvoru poté, co poskytla tomuto členskému státu příležitost se vyjádřit, přičemž navrhne paušální částku nebo penále, jež je tento členský stát povinen zaplatit, ve výši, kterou považuje za přiměřenou okolnostem.

35 V projednávaném případě je třeba za účelem určení, zda Italská republika přijala všechna opatření nezbytná k dosažení souladu s rozsudkem ve věci C-85/13, ověřit, zda Italská republika v plném rozsahu dodržela článek 4, respektive článek 5, jakož i článek 10 směrnice 91/271.

36 Pokud jde o řízení o nesplnění povinnosti podle čl. 260 odst. 2 SFEU, datem rozhodným pro posouzení existence takového nesplnění povinnosti je datum uplynutí lhůty stanovené ve formálním upozornění vydaném na základě tohoto ustanovení [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. června 2024, Komise v. Maďarsko (Přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu II), C-123/22, EU:C:2024:493, bod 56 a citovaná judikatura].

37 Vzhledem k tomu, že Komise v projednávané věci zaslala formální upozornění dne 18. května 2018, je datem rozhodným pro posouzení existence nesplnění povinnosti uvedeného v předchozím bodě tohoto rozsudku datum uplynutí lhůty stanovené v tomto upozornění, tedy 18. července 2018.

38 Pokud jde zaprvé o aglomerace Castellammare del Golfo I, Cinisi a Terrasini, Italská republika uznává, že neplnění povinností vyplývajících z článků 4, 5 a 10 směrnice 91/271 přetrvává. Tento členský stát tak ve svých odpovědích na formální upozornění a ve svých podáních předložených Soudnímu dvoru uvedl, že práce na infrastruktuře nezbytné k vybavení těchto aglomerací systémy stokových soustav a čištění městských odpadních vod splňujícími povinnosti vyplývající z těchto článků nebyly ke dni 18. července 2018 ještě hotové. Podle posledních informací, které tento členský stát předložil v duplice, by měly být tyto tři aglomerace uvedeny do souladu do konce roku 2026.

39 Pokud jde zadruhé o aglomeraci Trappeto, nelze přijmout argument Italské republiky, týkající se nepřípustnosti žalobního důvodu vycházejícího z přetrvávání nesplnění povinnosti, pokud jde o porušení článku 5 směrnice 91/271, z důvodu, že pro tuto aglomeraci mělo být použito zatížení nižší než 10 000 PE, čímž by byla zproštěna povinnosti dodržovat požadavky stanovené v tomto článku.

40 Pokud by totiž členský stát směl v rámci řízení podle čl. 260 odst. 2 SFEU uplatnit poprvé až před Soudním dvorem změnu metody výpočtu zatížení produkovaného v aglomeraci, které se týká rozsudek, kterým bylo určeno nesplnění povinnosti, oproti metodě, na níž byla založena zjištění Soudního dvora v tomto rozsudku, mohlo by to ohrozit konečnou povahu uvedeného rozsudku, který zakládá překážku věci rozsouzené.

41 I kdyby byl takový argument přijat, nové skutečnosti uplatněné Italskou republikou neumožňují prokázat ani ke dni 18. července 2018, ani k pozdějšímu datu, že zatížení produkované aglomerací Trappeto je nižší než 10 000 PE, a tudíž že by tato aglomerace měla být osvobozena od povinnosti dodržovat požadavky stanovené v článku 5 směrnice 91/271.

42 Zatížení 7 783 PE sdělené italskými orgány Komisi během postupu před zahájením soudního řízení totiž nebylo podložené, což Italská republika připouští ve svých písemných vyjádřeních. Kromě toho uvedl tento členský stát v žalobní odpovědi zatížení odpovídající 8 910 PE vyprodukované aglomerací Trappeto, jak vyplývá ze zprávy Územního vodohospodářského shromáždění a z přiložené mapy. Uvedený členský stát však tyto nové skutečnosti sdělil až při předložení své žalobní odpovědi dne 23. října 2023, a tudíž po datu rozhodném pro posouzení existence vytýkaného nesplnění povinnosti, a sice 18. července 2018. Tato zpráva ani není datována a neupřesňuje datum, od kterého došlo ke snížení zatížení produkovaného touto aglomerací. Uvedená zpráva ostatně uvádí zatížení produkované aglomerací Trappeto jednou 8 618 PE a jednou 11 816 PE. V tomto ohledu Komise tvrdila, aniž jí Italská republika odporovala, že pokud by nebyla zohledněna změna metody výpočtu, na kterou se Italská republika odvolává, činilo by zatížení produkované touto aglomerací podle údajů poskytnutých italskými orgány 11 816 PE.

43 Navíc z písemných vyjádření Italské republiky vyplývá, že tato změna metody výpočtu zatížení produkovaného toutéž aglomerací spočívá v tom, že je z tohoto výpočtu vyloučen příspěvek rozptýlených domů a izolovaných osad, v nichž se soustřeďuje fluktuující populace. Tento členský stát přitom neposkytl vysvětlení, pokud jde o důvody odůvodňující tuto změnu metody výpočtu zatížení produkovaného takovou aglomerací, jako je Trappeto, která se nachází v turistické oblasti, kde rozptýlené domy a izolované osady mohou mít významný dopad na životní prostředí.

44 Ve zbývající části Italská republika netvrdila, a tím spíše ani neprokázala, že na konci lhůty stanovené ve formálním upozornění, tedy dne 18. července 2018, napravila porušení povinností vyplývajících z článků 5 a 10 směrnice 91/271 konstatovaná ve výroku rozsudku C-85/13, pokud jde o aglomeraci Trappeto. V tomto ohledu ze žalobní odpovědi tohoto členského státu vyplývá, že statické a technicko-funkční zkoušky provedené v návaznosti na práce na infrastruktuře provedené v čistírně Trappeto ke dni podání žalobní odpovědi, tj. ke dni 23. října 2023, stále probíhaly. Z dupliky a jejích příloh dále vyplývá, že práce na úpravě a posílení této čistírny odpadních vod provedené za účelem nápravy porušení unijního práva byly dokončeny až v prosinci roku 2023. Je třeba dodat, že protokoly o zkouškách připojené k této duplice, které prokazují, že vypouštění z této čistírny je v souladu s mezními hodnotami emisí stanovenými v článku 5 této směrnice, byly vyhotoveny v období od 23. června do 15. prosince roku 2023. Důkazy o dokončení těchto prací a protokoly o zkouškách týkající se uvedené čistírny odpadních vod tedy pocházejí z doby po datu rozhodném pro posouzení existence vytýkaného nesplnění povinností, tj. z doby po 18. červenci 2018, takže je nelze za tímto účelem zohlednit.

45 Z toho vyplývá, že Italská republika neprokázala, že situace aglomerace Trappeto byla ke dni uplynutí lhůty stanovené ve formálním upozornění v souladu s povinnostmi vyplývajícími z článků 5 a 10 směrnice 91/271.

46 Pokud jde zatřetí o aglomeraci Courmayeur, Italská republika ve své žalobní odpovědi uznává, že situace této aglomerace stále nebyla v souladu s povinnostmi vyplývajícími z článků 4 a 10 směrnice 91/271. V tomto ohledu z odpovědi tohoto členského státu na formální upozornění ze dne 10. července 2018, jakož i z jeho písemných vyjádření předložených Soudnímu dvoru vyplývá, že i když odpadní vody čtyř obcí uvedené aglomerace, a sice La Salle, Morgex, Pré-Saint Didier a Thuile, již byly čištěny v nové čistírně odpadních vod v obci La Salle, práce na stokové soustavě směřující k připojení Courmayeur, tj. páté obce aglomerace, k této čistírně odpadních vod ještě probíhaly a měly být dokončeny do 31. prosince roku 2023. Komisi dosud nebyly dodány osvědčení o dokončení prací a analýza vypouštěných vod, které měly prokázat, že tato čistírna řádně funguje. Z toho vyplývá, že Italská republika neprokázala, že situace této aglomerace byla ke dni uplynutí lhůty stanovené ve formálním upozornění, tj. ke dni 18. července 2018, v souladu s povinnostmi vyplývajícími z článků 4 a 10 směrnice 91/271.

47 Argument Italské republiky, že nesoulad se týká pouze části celkového zatížení produkovaného aglomerací Courmayeur, a sice 37 200 PE z celkové hodnoty 60 000 PE pro tuto aglomeraci, ostatně nemůže obstát. Tento argument pouze potvrzuje, že k rozhodnému datu nebylo zajištěno čištění veškerých městských odpadních vod uvedené aglomerace, čímž byly porušeny povinnosti vyplývající z článků 4 a 10 směrnice 91/271.

48 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba určit, že Italská republika tím, že nepřijala veškerá opatření, která vyplývají z rozsudku C-85/13, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 260 odst. 1 SFEU.

K peněžitým sankcím

Argumentace účastnic řízení

49 Vzhledem k tomu, že Italská republika nepřijala všechna opatření, která vyplývají z rozsudku C-85/13, Komise na základě čl. 260 odst. 2 SFEU navrhuje, aby tomuto členskému státu byla uložena povinnost zaplatit penále a paušální částku.

50 Za účelem stanovení výše těchto peněžitých sankcí vychází Komise ze sdělení Komise 2023/C 2/01, nazvaného „Peněžité sankce v řízeních o nesplnění povinnosti“ (Úř. věst. 2023, C 2, s. 1, dále jen „sdělení z roku 2023“). Tento orgán zejména upřesňuje, že toto stanovení má být založeno na základních kritériích, kterými jsou závažnost porušení práva, doba trvání tohoto porušování a nutnost zajistit, aby sankce odrazovala od dalšího porušování práva.

51 Pokud jde o závažnost porušení práva, Komise zaprvé navrhuje stanovit koeficient závažnosti na 4 na stupnici od 1 do 20, a to s ohledem jednak na význam porušených pravidel unijního práva a jednak na důsledky tohoto porušení pro obecné nebo zvláštní zájmy.

52 Pokud jde o význam těchto pravidel, Komise připomíná, že cílem směrnice 91/271 je chránit životní prostředí před nepříznivými účinky městských odpadních vod a vod vypouštěných některými průmyslovými odvětvími a stanoví požadavky na odvádění a čištění odpadních vod v závislosti na velikosti dotčených aglomerací. Požadavky této směrnice jsou přísnější, pokud jsou odpadní vody vypouštěny do oblastí kvalifikovaných jako „citlivé“ ve smyslu čl. 5 odst. 1 této směrnice na základě kritérií vymezených v příloze II této směrnice.

53 Komise upřesňuje, že projednávaná věc se týká porušení povinností v oblasti čištění stanovených směrnicí 91/271, a to zejména jejími články 4 a 5, jejichž nedodržení má zvláště škodlivé účinky v aglomeracích, z nichž jsou vypouštěny odpadní vody do citlivých oblastí. Čištění italských městských odpadních vod je zásadní pro zachování a zlepšení kvality útvarů povrchových vod a vodních a suchozemských ekosystémů, které přímo závisejí na těchto vodních útvarech, jakož i pro zajištění provádění příslušných směrnic Unie, a zejména směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. 2000, L 327, s. 1; Zvl. vyd. 15/05, s. 275), směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2184 ze dne 16. prosince 2020 o jakosti vody určené k lidské spotřebě (Úř. věst. 2020, L 435, s. 1) a směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. 1992, L 206, s. 7; Zvl. vyd. 15/02, s. 102).

54 Komise ve své žalobě uvádí, že v projednávané věci pět aglomerací, na které se vztahuje rozsudek C-85/13, jejichž celkové zatížení dosahuje 149 069 PE a které vypouštějí odpadní vody do citlivých oblastí, dosud nesplňuje požadavky vyplývající ze směrnice 91/271. Neexistence nebo nedostatečnost systémů stokových soustav nebo čištění městských odpadních vod přitom mohou poškodit životní prostředí a musí být považovány za obzvláště závažné (rozsudek ze dne 31. května 2018, Komise v. Itálie, C-251/17, EU:C:2018:358, bod 72). Kromě toho závažnost zásahu do životního prostředí závisí z velké části na počtu aglomerací, kterých se dotčené nesplnění povinnosti týká. Počet pěti aglomerací, které nejsou v souladu s právními předpisy, by tedy měl být považován za významný.

55 Pokud jde o účinky nesplnění povinností vyplývajících z rozsudku Soudního dvora na soukromé a veřejné zájmy, Komise zdůrazňuje, že nesplnění všech povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13 s sebou nese u pěti aglomerací, které dosud nejsou v souladu se směrnicí 91/271, významná rizika znečištění pro životní prostředí a lidské zdraví. Tento orgán mimoto poukazuje na riziko negativního dopadu na provádění jiných unijních směrnic, a to zejména směrnic uvedených v bodě 53 tohoto rozsudku. Nesplnění všech povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13 má podle Komise rovněž dopad na možnost mít k dispozici dostatečně čisté útvary povrchových vod a na rekreační a hospodářské činnosti.

56 Komise má za to, že je třeba zohlednit tři přitěžující okolnosti.

57 Zaprvé existuje jasná povinnost, kterou členský stát měl a má plnit, a sice vybudovat čistírny vhodné pro čištění městských odpadních vod. Italské orgány uznaly, že došlo k protiprávnímu jednání a ihned po vydání rozsudku C-85/13 oznámily Komisi opatření v oblasti výstavby infrastruktury, která jsou plánována za účelem uvedení jednotlivých dotčených aglomerací do souladu s tímto rozsudkem.

58 Zadruhé je tento rozsudek součástí ustálené judikatury týkající se směrnice 91/271 a proti Italské republice již bylo vydáno šest rozsudků z důvodu nesprávného použití této směrnice. Stav všeobecného nedodržování uvedené směrnice tak v Itálii přetrvává již několik desetiletí. Toto řízení je navíc jedním ze čtyř řízení o nesplnění povinnosti vedených proti tomuto členskému státu, která se dohromady týkají více než 800 aglomerací.

59 Zatřetí nesplnění povinností zjištěná v dotčených aglomeracích trvají již více než devět let od vyhlášení rozsudku C-85/13 a již více než 24 let od uplynutí lhůty stanovené v čl. 5 odst. 2 směrnice 91/271.

60 Jako polehčující okolnosti Komise navrhuje uznat zaprvé spolupráci Italské republiky v průběhu celého tohoto řízení a zadruhé skutečnost, že bylo dosaženo značného pokroku při plnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13.

61 Pokud jde zadruhé o dobu trvání porušení práva, Komise uvádí, že podle bodu 3.3 sdělení z roku 2023 se koeficient trvání vyjadřuje jako násobek mezi 1 a 3 a započítá se jednou desetinou za každý měsíc, který uplynul ode dne vydání prvního rozsudku, kterým bylo určeno, že došlo k nesplnění povinnosti. V projednávané věci uplynulo 109 měsíců od 10. dubna 2014, kdy byl vyhlášen rozsudek C-85/13, do 1. června 2023, kdy se Komise rozhodla předložit věc Soudnímu dvoru. Tento orgán proto navrhuje stanovit koeficient doby trvání na 3.

62 Pokud jde o nezbytnost zajistit odrazující účinek sankce s přihlédnutím k platební schopnosti dotyčného členského státu, Komise zatřetí upřesňuje, že tento odrazující účinek se odráží ve faktoru „n“, který je pro Italskou republiku stanoven na 3,41.

63 Komise proto navrhuje vypočítat paušální částku na základě denní částky ve výši 13 640 eur, která se vypočítá vynásobením paušální částky ve smyslu bodu 4.2 sdělení z roku 2023, stanovené na 1 000 eur, koeficientem závažnosti 4 a faktorem „n“ 3,41. V souladu s bodem 4.2.1 tohoto sdělení je třeba vynásobit tuto denní paušální částku počtem dnů, během nichž neplnění povinností trvalo. Tento orgán upřesňuje, že zaplacení takto vypočtené paušální částky musí být Italské republice uloženo, je-li tato částka vyšší než 9 548 000 eur, což je výše minimální paušální částky stanovené pro tento členský stát.

64 Komise v souladu s bodem 2.1 sdělení z roku 2023 dále navrhuje, aby byla upravena výše paušální částky v případě, že bude situace některých aglomerací, na které se vztahuje rozsudek C-85/13, v průběhu řízení uvedena do souladu s tímto rozsudkem. Tento orgán má za to, že je tedy třeba vydělit výši denní paušální částky celkovým počtem PE, který není v souladu s právními předpisy, aby bylo možné získat denní redukční koeficient, tj. v projednávané věci 0,09 eur. Tento denní redukční koeficient by měl být odečten od výše denní paušální částky za každou jednotku PE v aglomeracích, jejichž situace bude skutečně v souladu se směrnicí 91/271.

65 Dále Komise navrhuje stanovit částku penále ve výši 122 760 eur za den, která se vypočítá vynásobením paušální sazby penále, jež je stanovena v bodě 1 přílohy I sdělení z roku 2023 a činí 3 000 eur za den, koeficientem závažnosti 4, koeficientem trvání 3 a faktorem „n“ 3,41.

66 Komise však v souladu s oddílem 2.1 tohoto sdělení navrhuje použít sestupné denní penále, jehož skutečná výše bude vypočítávána každých šest měsíců, přičemž se sníží celková výše za každé z těchto období o procentní podíl odpovídající podílu PE aglomerací, které uvedly své systémy stokových soustav a čištění do souladu s rozsudkem C-85/13. Italské republice přísluší, aby tomuto orgánu sdělila důkazy umožňující prokázat, že k dosažení souladu došlo před koncem každého půlročního období.

67 Komise má dále za to, že pokud k tomuto dosažení souladu dojde postupně, bude třeba pro výpočet postupného snižování denního penále vydělit výši denního penále celkovým PE vyprodukovaným aglomeracemi, které dosud nesplnily povinnosti vyplývající z rozsudku C-85/13.

68 Italská republika sice souhlasí s Komisí, že při plnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13 dochází k přetrvávajícímu prodlení, nicméně má za to, že výše peněžitých sankcí požadovaná tímto orgánem je nepřiměřená, a na podporu tohoto tvrzení předkládá několik argumentů.

69 Zaprvé je třeba zohlednit složitost věcných zásahů, které mají být provedeny a které zahrnují vybudování složitých infrastruktur, jejichž náklady se mohou měnit, jakož i nutnost testování, uvedení do provozu a provádění dohledu nad fungováním vybudovaných infrastruktur. Pro účely těchto operací je nezbytné provádět řízení o zadávání veřejných zakázek, která představují vysoké riziko soudních sporů.

70 Zadruhé je třeba zohlednit loajální spolupráci italských orgánů s Komisí v průběhu celého řízení.

71 Zatřetí Italská republika vynaložila značné hospodářské a finanční prostředky na provedení opatření nezbytných jak ke splnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13, tak k vyřešení sporu mezi Italskou republikou a Evropskou unií v oblasti městských odpadních vod obecně. Tento členský stát uvádí, že za tímto účelem vyčlenil celkem více než 3 miliardy eur.

72 Začtvrté Italská republika upřesňuje, že jmenovala jednotného mimořádného zmocněnce pověřeného plněním povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13 s cílem podnítit a urychlit vypracování a provedení opatření nezbytných ke splnění těchto povinností.

73 Zapáté je třeba zohlednit nepřípustnost žaloby Komise v rozsahu, v němž se týká aglomerace Trappeto, kteréžto vyprodukovaný PE nepřesahuje 10 000.

74 Zašesté Italská republika upřesňuje, že zatímco rozsudek C-85/13 se týkal 41 aglomerací s celkovým zatížením 2 281 847 PE, formální upozornění Komise ze dne 18. května 2018 se týkalo 14 aglomerací s celkovým zatížením 462 266 PE a žaloba tohoto orgánu se týká 5 aglomerací s celkovým zatížením 149 069 PE.

75 Zasedmé je podle názoru Italské republiky třeba zohlednit významný pokrok, kterého bylo v průběhu tohoto řízení dosaženo jak při snižování celkového počtu aglomerací, které nejsou v souladu se směrnicí 91/271, tak při snižování PE těchto aglomerací. V období od roku 2014 do roku 2023 se počet aglomerací, které nebyly v souladu s právními předpisy, snížil o 88 % a počet PE, které nebyly v souladu právními předpisy, se snížil o 94 %. Tyto číselné údaje by navíc měly být upraveny tak, aby zohledňovaly argumenty uvedené v bodech 26 a 27 tohoto rozsudku, pokud jde o aglomerace Trappeto a Courmayeur.

76 Zaosmé má Italská republika za to, že není vhodné, aby Komise v žalobě odkazovala na jiná řízení o nesplnění povinnosti vedená proti ní v oblasti městských odpadních vod. Podle jejího názoru v každém případě z údajů týkajících se tří dalších řízení o nesplnění povinnosti vedených proti tomuto členskému státu vyplývá, že celkový počet více než 800 aglomerací, které nebyly v souladu s právními předpisy, byl ke dni podání žalobní odpovědi postupně snižován na celkový počet 622 aglomerací.

77 Zadeváté, pokud jde o kvalitu vody ke koupání, Italská republika má za to, že riziko škody je pouze teoretické a čistě potenciální. Údaje týkající se kvality vody ke koupání v pobřežních oblastech poblíž aglomerací Castellammare del Golfo I, Cinisi, Terrassini a Trappeto, tak jak byly doplněny a aktualizovány, poskytují jiný obraz o kvalitě vody v těchto oblastech, než jaký vyplývá z žaloby Komise, a ukazují zlepšující se trend.

78 Zadesáté Italská republika tvrdí, že pokud by bylo vyhověno návrhům Komise, paradoxně by jí hrozilo, že jí budou uloženy podstatně vyšší peněžité sankce, než jaké jí Soudní dvůr uložil v rozsudku ze dne 31. května 2018, Komise v. Itálie (C-251/17, EU:C:2018:358), ačkoli se tento rozsudek týkal porušení směrnice 91/271, která se týkala většího počtu aglomerací s vyšším celkovým PE než v projednávané věci.

79 Italská republika proto žádá, aby byl koeficient závažnosti stanoven na nižší úrovni, než jakou navrhla Komise.

80 Pokud jde o návrh Komise směřující k současnému uplatnění paušální částky a penále, Italská republika tvrdí, že pokud je jisté nebo lze důvodně předpokládat, že dotyčný členský stát nebude schopen splnit povinnosti vyplývající z rozsudku, kterým se určuje nesplnění povinnosti, neboť harmonogram předložený vnitrostátními orgány určený k zajištění splnění všech povinností vyplývajících z tohoto rozsudku přesahuje délku řízení, není splněna podmínka pro uložení povinnosti zaplatit paušální částku, totiž objektivní možnost, že členský stát, který nesplnil povinnosti, ji včas splní. V takovém případě je tedy podle jejího názoru třeba upustit od uložení povinnosti zaplatit paušální částku, neboť odrazující funkci již v plném rozsahu plní samotné penále.

81 Právě o takový případ se jedná v projednávané věci, v níž je pro Italskou republiku fakticky nemožné provést všechny úkony směřující ke splnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13 před ukončením řízení podle čl. 260 odst. 2 SFEU před Soudním dvorem. Tento členský stát tudíž v rámci této věci navrhuje především uložení penále za současného vyloučení paušální částky.

82 Podpůrně Italská republika navrhuje, aby jí byla uložena pouze povinnost zaplatit paušální částku, která by byla dostatečnou sankcí za nesplnění povinností, které pro ni vyplývají z unijního práva. Uložení povinnosti zaplatit vysokou paušální částku nad rámec penále by totiž bylo podle jejího názoru nepřiměřené a hrozilo by, že by vedlo k opačnému než požadovanému účinku, neboť by zkomplikovalo splnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13 z důvodu závažných nepříznivých finančních důsledků, které by z toho vyplývaly.

83 Ještě podpůrněji Italská republika navrhuje, aby povinnost zaplatit penále nabyla účinnosti až po uplynutí lhůt stanovených ve splátkovém kalendáři. Stanovení referenční lhůty pro účely ukládaného penále je totiž plně v pravomoci Soudního dvora.

84 Italská republika v duplice dodává, že ke dni podání této dupliky stále nebyly splněny povinnosti vyplývající z rozsudku C-85/13 pouze ve třech aglomeracích s celkovým zatížením 78 069 PE. Od vydání tohoto rozsudku se tedy počet aglomerací, které nejsou v souladu s právními předpisy, snížil o 93 %, což představuje snížení vyprodukovaného zatížení, které není v souladu právními předpisy, o 96,6 %.

Posouzení Soudního dvora

85 Úvodem je třeba připomenout, že cílem řízení podle čl. 260 odst. 2 SFEU je přimět členský stát, který nesplnil povinnosti, aby vyhověl rozsudku, kterým bylo rozhodnuto o nesplnění povinnosti, a tím zajistit účinné uplatňování unijního práva, a že obě opatření stanovená tímto ustanovením, totiž penále a paušální částka, směřují k tomu samému cíli [rozsudek ze dne 13. června 2024, Komise v. Maďarsko (Přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu II), C-123/22, EU:C:2024:493, bod 96 a citovaná judikatura].

86 Podle ustálené judikatury závisí uplatnění penále a paušální částky na způsobilosti každé z těchto sankcí splnit sledovaný cíl podle okolností případu a za těchto podmínek není vyloučeno přistoupit k oběma typům stanovených sankcí (rozsudek ze dne 17. září 2015, Komise v. Itálie, C-367/14, EU:C:2015:611, bod 114 a citovaná judikatura).

87 Pokud se uložení penále jeví jako obzvláště vhodné, aby přimělo členský stát k tomu, aby co nejrychleji ustal v neplnění povinností, které by nebýt takového opatření mělo tendenci přetrvávat, spočívá uložení zaplacení paušální částky spíše na posouzení dopadů nesplnění povinností dotyčného členského státu na soukromé a veřejné zájmy, zejména pokud neplnění povinností trvalo po dlouhou dobu od rozsudku, jímž bylo původně určeno (rozsudek ze dne 17. září 2015, Komise v. Itálie, C-367/14, EU:C:2015:611, bod 115 a citovaná judikatura).

88 Soudnímu dvoru přísluší v každé věci a v závislosti na okolnostech případu, který mu byl předložen, jakož i na stupni přesvědčování a odrazování, který se mu jeví jako potřebný, rozhodnout o peněžitých sankcích vhodných zejména k předejití tomu, aby se obdobná porušení unijního práva opakovala [rozsudek ze dne 13. června 2024, Komise v. Maďarsko (Přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu II), C-123/22, EU:C:2024:493, bod 97 a citovaná judikatura].

89 Soudní dvůr tedy není vázán návrhy Komise, které jsou pouze užitečným referenčním základem. Ani takové pokyny, jako jsou pokyny obsažené ve sděleních Komise, nejsou pro Soudní dvůr závazné, přispívají však k zajištění transparentnosti, předvídatelnosti a právní jistoty ohledně úkonů prováděných tímto orgánem [rozsudek ze dne 12. března 2020, Komise v. Itálie (Protiprávní podpory poskytnuté hotelovému odvětví na Sardinii), C-576/18, EU:C:2020:202, bod 136 a citovaná judikatura].

– *K možnosti současného uložení penále a paušální částky*

90 Podle ustálené judikatury je Soudní dvůr při výkonu posuzovací pravomoci, která je mu v dané oblasti svěřena, oprávněn uložit současně penále a paušální částku (rozsudek ze dne 17. září 2015, Komise v. Itálie, C-367/14, EU:C:2015:611, bod 116 a citovaná judikatura), a to zejména pokud neplnění povinností trvalo dlouhou dobu a mělo tendenci přetrvávat (viz rozsudek ze dne 12. července 2005, Komise v. Francie, C-304/02, EU:C:2005:444, bod 82).

91 S ohledem na skutečnosti vyplývající z bodů 38, 44, 46 tohoto rozsudku je přitom třeba konstatovat, že nesplnění povinností v projednávané věci nastalo za týchž okolností, jako jsou okolnosti uvedené v judikatuře citované v předchozím bodě tohoto rozsudku. Italská republika tedy nemůže účelně zpochybnit současné použití obou peněžitých sankcí vůči ní.

– *K paušální částce*

92 Podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že uložení povinnosti zaplatit paušální částku a stanovení případné výše této částky musí v každém jednotlivém případě záviset na všech relevantních skutečnostech souvisejících jak s charakteristikami zjištěného nesplnění povinnosti, tak s přístupem členského státu, jehož se řízení zahájené na základě článku 260 SFEU týká. V této souvislosti je Soudní dvůr na základě tohoto článku nadán širokou posuzovací pravomocí při rozhodování o uložení či neuložení takové sankce a při případném určení její výše [rozsudek ze dne 13. června 2024, Komise v. Maďarsko (Přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu II), C-123/22, EU:C:2024:493, bod 98 a citovaná judikatura].

93 V projednávané věci všechny právní a skutkové okolnosti, které vedly Soudní dvůr k tomu, že rozsudkem C-85/13 konstatoval vytýkané nesplnění povinnosti, jakož i okolnosti, že proti Italské republice probíhají čtyři řízení o nesplnění povinnosti v oblasti čištění městských odpadních vod, která se týkají celkem více než 800 aglomerací, a že proti tomuto členskému státu již bylo vydáno několik rozsudků, kterými se určuje nesplnění povinnosti v tomto specifickém odvětví činnosti Unie, a sice rozsudek ze dne 31. května 2018, Komise v. Itálie (C-251/17, EU:C:2018:358) a rozsudky uvedené v bodě 98 tohoto rozsudku svědčí o tom, že účinné předcházení budoucímu opakování podobných porušení unijního práva vyžaduje přijetí takového odrazujícího opatření, jako je uložení paušální částky.

94 Soudnímu dvoru přísluší, aby při výkonu posuzovací pravomoci stanovil výši této paušální částky tak, aby byla přizpůsobena okolnostem a přiměřená porušení práva. Mezi faktory, které jsou v tomto ohledu relevantní, patří takové skutečnosti, jako je závažnost a doba trvání protiprávního jednání a platební schopnost dotčeného členského státu [rozsudek ze dne 13. června 2024, Komise v. Maďarsko (Přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu II), C-123/22, EU:C:2024:493, body 100 a 101, jakož i citovaná judikatura].

95 Pokud jde zaprvé o závažnost protiprávního jednání, jak vyplývá z čl. 1 druhého pododstavce směrnice 91/271, jejím cílem je chránit životní prostředí před nepříznivými účinky vypouštění odpadních vod. Neexistence nebo nedostatečnost stokových soustav nebo čištění městských odpadních vod přitom mohou poškodit životní prostředí a musí být považovány za obzvláště závažné. Zadruhé závažnost zásahu do životního prostředí závisí z velké části na počtu aglomerací, kterých se týká vytýkané nesplnění povinností (rozsudek ze dne 31. května 2018, Komise v. Itálie, C-251/17, EU:C:2018:358, body 72 a 73, jakož i citovaná judikatura).

96 Pokud jde v projednávané věci zaprvé o aglomerace Castellammare del Golfo I, Cinisi a Terrasini, je nesporné, že povinnosti vyplývající z článků 4, 5 a 10 směrnice 91/271, jak byly konstatovány v rozsudku C-85/13, nebyly ke dni jednání před Soudním dvorem v projednávané věci, tedy ke dni 13. listopadu 2024, stále splněny.

97 Pokud jde zadruhé o aglomeraci Trappeto, je třeba uvést, že jak vyplývá z bodu 32 tohoto rozsudku, práce týkající se čistírny odpadních vod v této aglomeraci byly dokončeny a správa této čistírny byla předána společnosti AMAP, která je provozovatelem integrované vodohospodářské služby ATO v Palermu, dne 22. prosince 2023. Kromě toho důkaz o splnění mezních hodnot emisí stanovených směrnicí 91/271 pro období od 23. června do 15. prosince roku 2023 byl předložen v duplice.

98 Za těchto podmínek je třeba mít za to, jak rovněž souhlasila Komise na jednání, že Italská republika ke dni 15. prosince 2023 přijala veškerá opatření nezbytná k dosažení souladu aglomerace Trappeto s povinnostmi vyplývajícími z článků 4, 5 a 10 směrnice 91/271, jak byly konstatovány v rozsudku C-85/13.

99 Pokud jde zatřetí o aglomeraci Courmayeur, jak vyplývá z bodu 33 tohoto rozsudku, Italská republika v duplice tvrdila, že situace této aglomerace je v souladu se směrnicí 91/271 nejen z hlediska fyzického zhotovení, kdy jsou dokončeny a napojeny stokové soustavy k čistírně odpadních vod v La Salle, ale rovněž z funkčního hlediska a z hlediska účinnosti čištění. Kromě toho se tento členský stát na jednání opíral o nové analýzy předložené Komisi, které potvrzují dodržení mezních hodnot emisí stanovených touto směrnicí.

100 Komise však na tomto jednání zpochybnila, že by Italská republika předložila důkaz o tom, že situace v aglomeraci Courmayeur je v souladu s požadavky této směrnice. Tento orgán totiž uvedl, aniž mu tento členský stát odporoval, že se nové skutečnosti předložené tímto členským státem týkají pouze části této aglomerace, a neprokazují tak soulad uvedené aglomerace jako celku s uvedenou směrnicí, a dále že nebyl předložen protokol o převzetí druhé části prací na výstavbě a připojení stokových soustav k této čistírně, ani osvědčení o převzetí výsledného zařízení, ani osvědčení o fungování uvedené čistírny.

101 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že Italská republika ke dni jednání neprokázala, že přijala veškerá opatření nezbytná k uvedení aglomerace Courmayeur do souladu s povinnostmi vyplývajícími z článků 4 a 10 směrnice 91/271, jak byly konstatovány v rozsudku C-85/13.

102 Z toho vyplývá, že počet aglomerací, které k tomuto datu nebyly v souladu se směrnicí 91/271, tj. 4, byl výrazně snížen ve srovnání s celkovým počtem aglomerací, na které se vztahoval rozsudek C-85/13, tj. 41, a úměrně tomu se zmenšil nepříznivý zásah do životního prostředí ve srovnání s nepříznivým zásahem vyplývajícím z původního nesplnění povinností konstatovaného v uvedeném rozsudku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. června 2016, Komise v. Portugalsko, C-557/14, EU:C:2016:471, bod 75). Italská republika tedy značně zmenšila nepříznivý zásah do životní prostředí vyplývající z protiprávního jednání konstatovaného v rozsudku C-85/13.

103 Nic to však nemění na tom, že nadále dochází k nepříznivým zásahům do životního prostředí, i když jsou méně významné. Tento zásah je o to závažnější, že všechny čtyři aglomerace, které nejsou v souladu s právními předpisy, vypouštějí své vody do recipientů považovaných za citlivé oblasti. Italská republika označením dotčených území za „citlivé oblasti“ v souladu s čl. 5 odst. 1 směrnice 91/271 a v souladu s její přílohou II uznala potřebu zvýšené ochrany životního prostředí na těchto územích. Nečištění městských odpadních vod přitom představuje nepříznivý zásah do životního prostředí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. října 2013, Komise v. Belgie, C-533/11, EU:C:2013:659, bod 55).

104 Vzhledem k rizikům, která s ohledem na judikaturu uvedenou v bodě 95 tohoto rozsudku předmětné protiprávní jednání přináší pro dotčené důležité veřejné zájmy spojené s ochranou životního prostředí, není ani složitost věcných zásahů, které mají být provedeny, ani skutečnost, bude-li prokázána, že poškození kvality vody ke koupání v dotčených pobřežních oblastech je teoretické a pouze potenciální nebo že kvalita této vody má v každém případě tendenci se zlepšovat, nemůže vést k méně přísnému posouzení závažnosti tohoto protiprávního jednání.

105 Jako polehčující okolnost je však třeba zohlednit zaprvé spolupráci Italské republiky s útvary Komise v průběhu celého řízení, zadruhé pokrok, kterého tento členský stát dosáhl při plnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13, zatřetí značné investiční úsilí, které uvedený členský stát vynaložil ke splnění povinností vyplývajících z tohoto rozsudku, a začtvrté jmenování jednotného mimořádného zmocněnce za tímto účelem.

106 Pokud jde o dobu trvání protiprávního jednání, zadruhé je třeba zohlednit období mezi vydáním rozsudku, kterým bylo konstatováno první nesplnění povinnosti, a okamžikem, kdy Soudní dvůr posuzuje skutkový stav [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. června 2024, Komise v. Maďarsko (Přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu II), C-123/22, EU:C:2024:493, bod 126 a citovaná judikatura].

107 V projednávané věci přetrvávalo nesplnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13 v okamžiku, kdy Soudní dvůr posuzoval skutkový stav, po dobu přibližně jedenácti let, což je nepřiměřeně dlouhá doba, i když je třeba zohlednit značně dlouhé období několika let, které si vyžádaly požadované práce na infrastruktuře.

108 Pokud jde zatřetí o platební schopnost dotčeného členského státu, Komise v souladu s body 3.4 a 4.2 sdělení z roku 2023 navrhla zohlednit hrubý domácí produkt (HDP) tohoto členského státu ve vztahu k průměrnému HDP členských států pro dvě třetiny výpočtu, jakož i počet obyvatel tohoto členského státu ve vztahu k průměrnému počtu obyvatel členských států jako demografické kritérium pro jednu třetinu výpočtu.

109 V tomto ohledu z nedávné judikatury Soudního dvora vyplývá, že určení platební schopnosti dotčeného členského státu nemůže do metody výpočtu faktoru „n“, který představuje platební schopnost dotčeného členského státu ve vztahu k platební schopnosti ostatních členských států, zahrnout zohlednění demografického kritéria způsobem stanoveným v bodech 3.4 a 4.2 sdělení z roku 2023 [rozsudek ze dne 25. dubna 2024, Komise v. Polsko (Směrnice o ochraně oznamovatelů), C-147/23, EU:C:2024:346, bod 86].

110 Za účelem určení platební schopnosti Italské republiky je tedy třeba vycházet z jejího HDP jakožto rozhodujícího faktoru a zohlednit nedávný vývoj tohoto HDP ke dni posouzení skutkového stavu Soudním dvorem [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. června 2024, Komise v. Maďarsko (Přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu II), C-123/22, EU:C:2024:493, bod 131 a citovaná judikatura].

111 S ohledem na výše uvedené úvahy a vzhledem k tomu, že Komise nestanovila platné kritérium pro výpočet faktoru „n“, který určuje platební schopnost Italské republiky, je třeba stanovit výši paušální částky s přihlédnutím k průměrnému HDP tohoto členského státu vypočtenému za poslední tři roky. Soudní dvůr dochází k závěru, že okolnosti projednávaného případu budou správně zohledněny stanovením paušální částky, kterou bude uvedený členský stát povinen uhradit, ve výši 10 milionů eur.

– *K penále*

112 Podle ustálené judikatury Soudního dvora je uložení penále v zásadě odůvodněno pouze tehdy, když neplnění povinnosti spočívající v tom, že nebyly splněny povinnosti vyplývající z předchozího rozsudku, trvá až do posouzení skutkového stavu Soudním dvorem [rozsudek ze dne 13. června 2024, Komise v. Maďarsko (Přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu II), C-123/22, EU:C:2024:493, bod 135 a citovaná judikatura].

113 V projednávaném případě, jak vyplývá z bodů 96 až 102 tohoto rozsudku, nebyla ke dni jednání ještě v plném rozsahu přijata opatření nezbytná k dosažení souladu s rozsudkem C-85/13.

114 Za těchto podmínek je uložení povinnosti Italské republice zaplatit penále vhodným finančním prostředkem, který má tento členský stát přimět k přijetí opatření nezbytných k ukončení zjištěného neplnění povinností a k zajištění splnění všech povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13.

115 Podle ustálené judikatury v tomto ohledu platí, že toto penále musí být stanoveno v závislosti na míře přesvědčivosti nezbytné k tomu, aby dotčený členský stát změnil své chování a ukončil vytýkané jednání [rozsudek ze dne 13. června 2024, Komise v. Maďarsko (Přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu II), C-123/22, EU:C:2024:493, bod 138 a citovaná judikatura].

116 Soudnímu dvoru při výkonu posuzovací pravomoci v dané oblasti přísluší, aby stanovil uvedené penále takovým způsobem, aby bylo zaprvé přizpůsobené okolnostem a zadruhé přiměřené zjištěnému nesplnění povinností, jakož i platební schopnosti dotyčného členského státu [rozsudek ze dne 13. června 2024, Komise v. Maďarsko (Přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu II), C-123/22, EU:C:2024:493, bod 139 a citovaná judikatura].

117 Pro účely stanovení výše penále jsou základními kritérii, která musí být zohledněna k zajištění jeho donucující povahy za účelem jednotného a účinného uplatňování unijního práva, v zásadě závažnost porušení práva, doba jeho trvání a platební schopnost dotčeného členského státu. Při používání těchto kritérií je třeba přihlédnout zvláště k dopadům nesplnění povinností dotčeného členského státu na soukromé a veřejné zájmy, jakož i k naléhavosti, s níž je třeba přimět dotyčný členský stát k tomu, aby dostál svým povinnostem [rozsudek ze dne 13. června 2024, Komise v. Maďarsko (Přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu II), C-123/22, EU:C:2024:493, bod 141 a citovaná judikatura].

118 Pokud jde o tyto faktory, okolnosti, které je třeba zohlednit, vyplývají zejména z důvodů uvedených v bodech 96 až 110 tohoto rozsudku, jež se týkají závažnosti a doby trvání dotčeného protiprávního jednání, jakož i platební schopnosti Italské republiky.

119 Kromě toho jako přitěžující okolnost je třeba zohlednit, že ke splnění všech povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13 má podle posledních informací poskytnutých Italskou republikou v její duplice dojít až v roce 2026, což odpovídá zpoždění v délce 26 až 28 let oproti datu, ke kterému měly členské státy zajistit dodržování článku 4 nebo článku 5, jakož i článku 10 směrnice 91/271.

120 Komise mimoto Soudnímu dvoru navrhla, aby penále bylo postupně snižováno v závislosti na pokroku dosaženém při plnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13.

121 V tomto ohledu je třeba uvést, že k zajištění splnění všech povinností vyplývajících z rozsudku Soudního dvora je sice třeba požadovat penále v plném rozsahu až do doby, než členský stát přijme všechna opatření nezbytná k ukončení zjištěného nesplnění povinnosti, avšak v některých konkrétních případech lze uvažovat o sankci zohledňující případný pokrok členského státu při plnění jeho povinností (rozsudek ze dne 31. května 2018, Komise v. Itálie, C-251/17, EU:C:2018:358, bod 83 a citovaná judikatura).

122 V projednávané věci je třeba konstatovat, že po uvedení situace v aglomeraci Trappeto do souladu s povinnostmi vyplývajícími ze směrnice 91/271 činil počet PE aglomerací, které nedisponovaly systémy stokových soustav a čištění městských odpadních vod, které jsou v souladu s příslušnými ustanoveními této směrnice, ke dni jednání 137 253.

123 Vzhledem ke všem okolnostem projednávané věci považuje Soudní dvůr za přiměřené uložení sestupného penále ve výši 75 000 eur za den.

124 Pokud jde o periodicitu penále, jeho sestupná složka je v souladu s návrhem Komise stanovena na pololetním základě, jelikož zajištění a analýza důkazů o souladu situace v dotčených aglomeracích se směrnicí 91/271 mohou vyžadovat určitou dobu a za účelem zohlednění pokroku, kterého Italská republika případně dosáhla. Je tak třeba snížit celkovou částku týkající se každého z těchto období o procentní podíl odpovídající podílu představujícímu počet PE aglomerací, jejichž systémy stokových soustav a čištění městských odpadních vod byly uvedeny do souladu s rozsudkem C-85/13 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 31. května 2018, Komise v. Itálie, C-251/17, EU:C:2018:358, bod 87 a citovaná judikatura).

125 Italské republice je tedy třeba uložit povinnost, aby Komisi zaplatila penále ve výši 13 687 500 eur za každé pololetí, v němž došlo k prodlení při provádění opatření nezbytných ke splnění povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13, a to ode dne vyhlášení tohoto rozsudku až do splnění všech povinností vyplývajících z rozsudku C-85/13, jehož skutečná částka se vypočítá na konci každého šestiměsíčního období snížením celkové částky za každé z těchto období o procentní podíl představující poměr počtu PE aglomerací, jejichž systémy stokových soustav a čištění městských odpadních vod byly na konci posuzovaného období uvedeny do souladu s povinnostmi vyplývajícími z rozsudku C-85/13, a počtu PE aglomerací, v nichž ke dni vyhlášení tohoto rozsudku takové systémy zavedeny nebyly.

K nákladům řízení

126 Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala po Italské republice náhradu nákladů řízení a posledně uvedená neměla ve věci úspěch, je namístě jí uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

1) Italská republika tím, že nepřijala všechna nezbytná opatření, která vyplývají z rozsudku ze dne 10. dubna 2014, Komise v. Itálie (C-85/13, EU:C:2014:251), nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 260 odst. 1 SFEU.

2) Italské republice se ukládá povinnost zaplatit Evropské komisi paušální částku ve výši 10 milionů eur.

3) Pokud bude nesplnění povinnosti konstatované v bodě 1 přetrvávat i v okamžiku vyhlášení tohoto rozsudku, ukládá se Italské republice povinnost zaplatit Evropské komisi penále ve výši 13 687 500 eur za každé pololetí, v němž došlo k prodlení při provádění opatření nezbytných ke splnění povinností vyplývajících z rozsudku ze dne 10. dubna 2014, Komise v. Itálie (C-85/13, EU:C:2014:251), a to ode dne vyhlášení tohoto rozsudku až do splnění všech povinností vyplývajících z rozsudku ze dne 10. dubna 2014, Komise v. Itálie (C-85/13, EU:C:2014:251), jehož skutečná částka se vypočítá na konci každého šestiměsíčního období snížením celkové částky za každé z těchto období o procentní podíl představující poměr počtu populačních ekvivalentů aglomerací, jejichž systémy stokových soustav a čištění městských odpadních vod byly na konci posuzovaného období uvedeny v soulad s povinnostmi vyplývajícími z rozsudku ze dne 10. dubna 2014, Komise v. Itálie (C-85/13, EU:C:2014:251), a počtu populačních ekvivalentů aglomerací, v nichž ke dni vyhlášení tohoto rozsudku takové systémy zavedeny nebyly.

4) Italské republice se ukládá náhrada nákladů řízení.

Podpisy